

หลักการปารีส
ว่าด้วยสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน¹
(Paris Principles Relating to the Status of National Institutions
for the Promotion and Protection of Human Rights)

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

1. สถาบันแห่งชาติจะต้องมีอำนาจหน้าที่ที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้
2. สถาบันแห่งชาติจะต้องมีอำนาจที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยจะต้องมีการระบอบาณคดีนั้นไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอย่างชัดเจน รวมถึงต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและขอบเขตของอำนาจหน้าที่ไว้ด้วย
3. สถาบันแห่งชาติจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ รวมถึงเรื่องต่อไปนี้

(ก) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอ และการเสนอรายงานต่อรัฐบาล รัฐสภา และองค์กรอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในลักษณะของกรรมาธิการให้คำปรึกษา ไม่ว่าจะโดยได้รับการร้องขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือโดยการใช้อำนาจของตนเองในการรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยไม่ต้องส่งเรื่องต่อไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจเหนือกว่าและสถาบันแห่งชาติอาจพิจารณาให้มีการเผยแพร่ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอ และรายงานเหล่านั้น ทั้งนี้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอ และรายงานดังกล่าว รวมถึงอำนาจหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

(1) บทบัญญัติทางกฎหมายหรือทางปกครอง รวมถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์กรตุลาการโดยมีเจตนารมณ์เพื่อคงไว้และขยายขอบเขตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สถาบันแห่งชาติมีหน้าที่ในการตรวจสอบบทบัญญัติทางกฎหมายและทางปกครองเหล่านั้นที่มีผลใช้บังคับอยู่ รวมถึงร่างกฎหมายและข้อเสนออื่น ๆ และให้ข้อเสนอแนะตามที่เห็นสมควรเพื่อประกันให้บทบัญญัติเหล่านั้นสอดคล้องกับหลักการ

¹เป็นหลักการที่จัดทำขึ้นในการประชุม International Workshop on National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights ที่กรุงปารีส ระหว่างวันที่ 7-9 ตุลาคม ค.ศ. 1991 และต่อมาได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ 48/134 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2538

สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ หากจำเป็น สถาบันแห่งชาติอาจเสนอให้มีการรับรองกฎหมายใหม่ให้มีการแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ และให้มีการออกหรือแก้ไขมาตรการทางการปกครองได้

(2) สถานการณ์ใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สถาบันระดับชาติเห็นควรหยิบยกขึ้นพิจารณา

(3) การจัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนโดยทั่วไป หรือที่เป็นเรื่องเฉพาะ

(4) การขอให้รัฐบาลให้ความสนใจต่อเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่ว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นในส่วนใดของประเทศ และให้ข้อเสนอแก่รัฐบาลเกี่ยวกับสิ่งที่ควรดำเนินการเพื่อยุติเหตุการณ์นั้น และในกรณีที่เป็น อาจแสดงความเห็นเกี่ยวกับทำที่หรือการตอบสนองของรัฐบาลในเรื่องนั้นๆ ด้วยก็ได้

(ข) ดำเนินการส่งเสริมและประกันว่ากฎหมาย กฎระเบียบและแนวปฏิบัติต่างๆ ในประเทศมีความสอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศที่ประเทศนั้นเป็นภาคี และมีการดำเนินการตามกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) ส่งเสริมให้มีการให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติตราสารระหว่างประเทศต่างๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น และประกันให้มีการปฏิบัติตามตราสารเหล่านั้น

(ง) มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานที่ประเทศของตนจะต้องเสนอต่อหน่วยงานและคณะกรรมการต่างๆ ของสหประชาชาติ และสถาบันระดับภูมิภาค ตามพันธกรณีตามสนธิสัญญา และในกรณีที่เป็น อาจแสดงความเห็นในเรื่องดังกล่าวได้โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กรเหล่านั้น

(จ) ให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติและองค์กรอื่นในระบบสหประชาชาติ สถาบันระดับภูมิภาค และสถาบันแห่งชาติของประเทศอื่นๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

(ฉ) ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำแผนงานสำหรับการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และมีส่วนร่วมในการดำเนินแผนงานดังกล่าวในโรงเรียน มหาวิทยาลัยและวงวิชาการ

(ช) เผยแพร่เรื่องสิทธิมนุษยชนและความพยายามที่จะขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ โดยการเพิ่มความตระหนักของสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการให้ข้อมูลข่าวสารและการศึกษาและการใช้ประโยชน์จากองค์กรสื่อต่างๆ

องค์กรประกอบและหลักประกันในความเป็นอิสระและความหลากหลาย

1. การกำหนดองค์ประกอบของสถาบันระดับชาติและการแต่งตั้งสมาชิกของสถาบัน ไม่ว่าจะด้วยวิธีการเลือกตั้งหรือด้วยวิธีการอื่นใด จะต้องเป็นกระบวนการที่มีหลักประกันที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าสถาบันจะเป็นตัวแทนที่หลากหลายของพลังทางสังคม (หรือภาคประชาสังคม) ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิ

มนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนาจที่จะทำให้สถาบันได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีกับตัวแทนของกลุ่มต่างๆ หรือโดยผ่านการเข้าร่วมของตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ดังนี้

(ก) องค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ สหภาพแรงงาน องค์การด้านสังคมและวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมทนายความ แพทย์ สื่อมวลชน และนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง

(ข) กระแสนวัตกรรมด้านปรัชญาหรือศาสนา

(ค) มหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

(ง) รัฐสภา

(จ) หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ (หากรวมข้อนี้ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐควรมีส่วนร่วมในการพิจารณา ที่มีหน้าที่เพียงการให้คำแนะนำปรึกษาเท่านั้น)

2. สถาบันแห่งชาติจะต้องมีโครงสร้างที่เหมาะสมที่จะทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ การมีงบประมาณดังกล่าวก็เพื่อให้สถาบันแห่งชาติสามารถมีเจ้าหน้าที่และอาคารสถานที่เป็นของตนเอง เพื่อความเป็นอิสระจากรัฐบาลและไม่อยู่ภายใต้การควบคุมทางการเงินที่อาจกระทบต่อความเป็นอิสระของสถาบันได้

3. เพื่อประกันว่าสมาชิกของสถาบันแห่งชาติจะมีอำนาจในการปฏิบัติงานที่มั่นคง ซึ่งหลุดพ้นจากเรื่องที่ไม่สามารถมีความเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง การแต่งตั้งสมาชิกจึงต้องเกิดจากกบฏดำเนินอย่างรวดเร็วในทางการเมืองโดยมีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติงานตามอาณัติที่ชัดเจนบุคคลอาจได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามอาณัติซ้ำอีกได้หากการกระทำเช่นนั้นไม่กระทบต่อความหลากหลายของสมาชิกภาพของสถาบัน

วิธีการดำเนินงาน

ภายใต้กรอบการดำเนินงาน สถาบันแห่งชาติจะดำเนินการต่อไปนี้

(ก) พิจารณามัญหาใดๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการเป็นอิสระ ไม่ว่าเรื่องนั้นจะได้รับการเสนอโดยรัฐบาลหรือเป็นเรื่องที่สถาบันแห่งชาติหยิบยกขึ้นพิจารณาเองโดยไม่ต้องส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจเหนือกว่าตามที่สมาชิกของสถาบันหรือผู้ร้องเรียนเสนอ

(ข) รับฟังบุคคลและรับข้อมูลและเอกสารใดๆ ที่จำเป็นเพื่อประเมินสถานการณ์ที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติ

(ค) ให้ความเห็นต่อสาธารณะทั้งโดยทงตรงหรือโดยผ่านองค์กรสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเผยแพร่ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันแห่งชาติ

(ง) จัดประชุมอย่างสม่ำเสมอและหากจำเป็น ให้มีการประชุมที่สมาชิกของสถาบันแห่งชาติทั้งหมดเข้าร่วม เมื่อพิจารณาเห็นว่าทุกคนจำเป็นต้องเกี่ยวข้อง

(จ) จัดตั้งคณะทำงานจากสมาชิกของสถาบันแห่งชาติตามความจำเป็น และจัดตั้งส่วนงานในท้องถิ่นหรือภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติ

(ฉ) ให้มีการปรึกษาหารือกับองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางศาลหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (โดยเฉพาะ ผู้ตรวจการแผ่นดิน องค์กรที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย และสถาบันที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน)

(ช) เมื่อสำนึกถึงบทบาทพื้นฐานขององค์กรพัฒนาเอกชนต่อการขยายการทำงานของสถาบันระดับชาติ สถาบันควรพัฒนาความสัมพันธ์กับองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้านการต่อสู้ทางเชื้อชาติ ด้านการคุ้มครองกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก แรงงานย้ายถิ่น ผู้ลี้ภัย คนพิการทางร่างกายและจิตใจ) หรือองค์กรที่เน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ

หลักการเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานะของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ถึงศาล

สถาบันระดับชาติอาจได้รับอำนาจหน้าที่ในการรับฟังและพิจารณาข้อร้องเรียนและเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับกรณีของปัจเจกบุคคลเรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ อาจถูกนำขึ้นสู่การพิจารณาของสถาบันแห่งชาติโดยปัจเจกบุคคลผู้แทน บุคคลที่สาม องค์กรเอกชน สมาคมของสหภาพแรงงาน หรือองค์กรตัวแทนอื่นๆ ในกรณีดังกล่าวคณะกรรมการอาจมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบนพื้นฐานของหลักการโดยไม่มีกระทบต่อหลักการเกี่ยวกับอำนาจอื่นๆ ของคณะกรรมการที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นดังต่อไปนี้

(ก) แสวงหาแนวทางยุติปัญหาอย่างฉันทมิตรผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ย หรือโดยการตัดสินใจที่มีผลผูกพันหรือหากจำเป็น บนพื้นฐานของกรรปภักดีเป็นความลับ ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

(ข) แจ้งแก่ผู้ที่ส่งเรื่องราวร้องทุกข์ให้ทราบถึงสิทธิต่างๆ ที่มี โดยเฉพาะการเยียวยาที่ผู้ร้องเรียนพึงได้รับ และส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและการเยียวยาดังกล่าว

(ค) รับฟังข้อร้องเรียนหรือเรื่องราวร้องทุกข์หรือส่งข้อร้องเรียนดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

(ง) จัดทำข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสนอให้มีการแก้ไขหรือปฏิรูป, กฎหมาย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติทางปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากกฎหมายกฎระเบียบและแนวปฏิบัติเช่นว่าได้ทำให้เกิดความลำบากแก่บุคคลที่ส่งเรื่องราวร้องทุกข์ในการใช้สิทธิต่างๆ ของตน
